Egyetlen szélsőséges időjárási esemény is dominóhatást indíthat el – Európa új terve Magyarországnak is irányt mutat

Az éghajlatváltozás hatásai nem állnak meg egy-egy ágazat határán: egy szélsőséges időjárási esemény az energiaellátástól a vízellátáson át az egészségügyig több létfontosságú rendszer működését is veszélybe sodorhatja. Az Európai Bizottság új keretrendszerrel kívánja ellenállóbbá tenni a kontinenst, amely már most is évente több tízmilliárd eurós éghajlati károkat szenved el. Schaffhauser Tibor, a Green Policy Center társalapítója és senior klímapolitikai tanácsadója bemutatja, miért kell az alkalmazkodás mellett a rendszerek ellenálló képességét is erősíteni, és milyen feladatokat jelent ez Magyarország számára a vízgazdálkodástól a kritikus infrastruktúrák védelméig.

Az Európai Bizottság becslése szerint 2022 és 2025 között az éghajlati károkból eredő gazdasági veszteségek megközelítették a 200 milliárd eurót, ami évente átlagosan mintegy 50 milliárd eurót jelent, ez az összeg pedig a jövőben még exponenciálisan nőhet is, ha nem történik rendszerszintű beavatkozás. A károk láncreakciókat is elindíthatnak. Egy áramszünet a vízellátást, a távközlést és az egészségügyet is veszélyeztetheti, a vízhiány pedig az élelmiszer-ellátáson keresztül az árakra, a munkahelyekre és a befektetésekre is kihat.

Szükség van alkalmazkodásra, hogy mérsékeljük a károkat és kezeljük a megváltozott körülményeket, azonban ez önmagában nem elegendő - az ellenálló képesség erősítésére is szükség van, vagyis rezilienciára. Rendszereink nagyobb rezilienciája azt jelenti, hogy sokkhatás idején képesek megőrizni alapvető működésüket, majd helyreállnak, tanulnak a tapasztalatokból és szükség esetén átalakulnak. Ehhez az ágazati intézkedések mellett a rendszerek közötti függőségeket is figyelembe kell venni.

Az EU már 3 fokos felmelegedéssel is tervezne

Erre válaszolna az Európai Bizottság nemrég bemutatott reziliencia-keretrendszere. A javasolt uniós jogszabály közös éghajlati forgatókönyvekkel segítené a tervezést: 2030-ra 1,5, 2050-re 2, 2100-ra pedig 3 °C-os globális felmelegedéssel számol az iparosodás előtti szinthez képest. Ez nem jelenti a párizsi klímacélok feladását: a kibocsátások gyors csökkentésére továbbra is szükség van. A beruházásokat pedig nem a múltbeli éghajlathoz, hanem a jövő reálisan lehetséges szélsőségeihez kell igazítani.

Az EU minden jelentős szakpolitikájába beépítené a klímareziliencia szempontjait, és egy átfogó nemzeti tervvel, valamint összehangolt kockázatértékelésekkel segítené a tagállamok felkészülését. Az Európai Klímatérkép a veszélyeket mutatja be, a Klímareziliencia-eszközök Navigátora és a Megoldások Felfedezője az alkalmazkodási megoldások kiválasztását segíti. A Bizottság hőhullám-kezelési, vízügyi, biztosítási és katasztrófavédelmi kezdeményezéseket is tervez, és azonosítaná a 100 leginkább kitett európai térséget.

Magyarországon a beruházásokat is újra kell gondolni

Magyarországon a klímakockázatoknak a hosszú távú gazdasági, fejlesztési és biztonsági döntések alapvető szempontjává kell válniuk. Ehhez friss adatokra, összehangolt monitoringra és a beruházások kockázati vizsgálatára van szükség. A különböző éghajlati forgatókönyvek rendszerek között tovagyűrűző hatásait is rendszeresen vizsgálni kell. A civil klímatörvény-javaslatot előkészítő

200 szervezet szerint meghatározott értékhatár felett kötelezővé kellene tenni a klímakockázati hatásvizsgálatot az állami beruházásoknál és a területrendezési terveknél. Nem feltétlenül új intézményekre, hanem a meglévő tervezési folyamatok és a helyi, regionális, országos szereplők összehangolására van szükség.

A vízgazdálkodásban a vízhiány és a szélsőséges csapadék egyszerre jelent gondot. Az árterek leválasztása, a vizes élőhelyek visszaszorulása és a burkolt felületek terjedése gyengíti a táj vízmegtartását. Meg kell őrizni a vízvisszatartó területeket, helyreállítani a természetes pufferterületeket, és a már beépített, kihasználatlan területeken megvalósuló beruházásokat előnyben részesíteni a zöldmezős fejlesztésekkel szemben.

A kritikus infrastruktúráknál az energia-, víz-, közlekedési és digitális hálózatok egymásrautaltsága jelent különös kockázatot. Nem elég külön-külön megvizsgálni, hogy egy létesítményt milyen klímahatás fenyeget: azt is fel kell mérni, hogy kiesése milyen más szolgáltatásokat sodorhat veszélybe. A felkészüléshez rendszeres stressztesztek, vészforgatókönyvek és megfelelő tartalék kapacitások szükségesek.

A mezőgazdaságban a vízhiány, a talajromlás és a biológiai sokféleség csökkenése együtt veszélyeztetheti a termelést és az élelmiszer-ellátást. Ezért a mezőgazdasági, erdészeti, vízgazdálkodási és természetvédelmi döntéseket tájléptékben, a talaj és az ökoszisztémák állapotát, valamint a hosszú távú vízmegtartási lehetőségeket figyelembe véve kell összehangolni.

A hőhullámokra és más szélsőségekre az egészségügynek és a katasztrófavédelemnek is előrejelző rendszerekkel, stratégiai tartalékokkal és célzott beruházásokkal kell készülnie.

A megelőzés olcsóbb lehet a károk költségénél

A felkészülés forrásokat igényel, de elmaradása még többe kerülhet. Nemzetközi kutatások szerint az alkalmazkodás költsége alacsonyabb a várható károkénál, és gazdasági előnyökkel is járhat. A Green Policy Center szerint az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) bevételei és a hazai zöldkötvények is segíthetik a beruházások finanszírozását. Magyarországnak egyszerre kell csökkentenie kibocsátásait, alkalmazkodnia az éghajlatváltozáshoz és ellenállóbbá tennie a társadalom működését fenntartó rendszereket.

További információ:
https://masfelfok.hu/2026/11/11/egyetlen-szelsoseges-idojarasi-esemeny-is-dominohatast-indithat-el-europa-uj-terve-magyarorszagnak-is-iranyt-mutat/

Sajtókapcsolat:

- Schaffhauser Tibor társalapító, senior klímapolitikai tanácsadó
- Green Policy Center
- tibor.schaffhauser@greenpolicycenter.com

Eredeti tartalom: Másfélfok

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:
https://hellosajto.hu/?p=34121